ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 12.2.2025 г.
COM(2025) 41 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Изпълнение на Европейската инициатива за градовете през периода 2022—2024 г.

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИЕ 2
2. ИЗПЪЛНЕНИЕ 2
2.1. Финансиране на иновациите в градовете 3
2.2. Подкрепа на капацитета и знанията в градовете 6
2.2.1. Повишаване на капацитета на градовете 6
2.2.2. Подкрепа на знанията и политиките в градовете 8
2.3. Управление и други дейности 10
3. ПЪРВИ РЕЗУЛТАТИ 10
4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ 14

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европа е изправена пред многобройни предизвикателства — от икономическото възстановяване и изграждането на приобщаващи общества до справянето с изменението на климата, от влошаването на състоянието на околната среда и демографските промени до двойния екологичен и цифров преход. В градовете са налице на едно място всички предизвикателства и там могат да бъдат изпробвани и тествани нови решения по начини, които внасят положителни промени в живота на хората.

Политиката на сближаване се характеризира със силно градско измерение и през програмния период 2021—2027 г. подкрепа за устойчиво градско развитие по линия на тази политика беше засилена с цел да се помогне на градовете да предприемат активни действия за разработването и прилагането на ответни мерки на политиката за справяне с предизвикателствата на местно равнище. В резултат на това инвестициите в градовете по линия на фондовете в областта на политиката на сближаване са над 100 милиарда евро, като градовете са пряко отговорни за разработването и реализирането на инвестиции на стойност над 24 милиарда евро по програмите на политиката на сближаване.

Освен това в рамките на градското измерение на политиката на сближаване за програмния период 2021—2027 г. беше създадена нова Европейска инициатива за градовете (ЕИГ)[1]. С бюджет от 395 милиона евро[2] това е инструмент за подкрепа на градове от всякакъв мащаб, за изграждане на капацитет и знания, за подпомагане на иновациите и разработване на универсални решения, които могат да бъдат адаптирани за увеличаващ се обхват, за значимите за ЕС предизвикателства в градовете. Дейностите се координират и допълват от програмата URBACT[3] и осигуряват подкрепа за междуправителствената дейност по Програмата на ЕС за градовете.

В настоящия доклад се описват дейностите по ЕИГ и резултатите от изпълнението за периода от 1 септември 2022 г. до 31 август 2024 г.

2. ИЗПЪЛНЕНИЕ

Изпълнението на ЕИГ, което трябваше да бъде осъществено в тясно сътрудничество с Европейската комисия[4], беше възложено на регион Hauts-de-France. За извършването на всички ежедневни дейности, представени в настоящия доклад, регион Hauts-de-France създаде постоянен секретариат (наричан по-нататък „секретариат на ЕИГ“). Дейностите са структурирани в две направления, които имат за цел да се осигури: а) подкрепа на иновативни действия; и б) подкрепа на изграждането на капацитет и знания, оценки на териториалното въздействие, развитието на политиката и комуникацията (фигура 1). 75 % от бюджета на стойност 395 милиона евро[5] са предназначени за направление а), а 25 % — за направление б).

---

1 Член 12 от Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд.

2 Първоначалният бюджет от 400 милиона евро (по цени от 2018 г.) беше намален на 395 милиона евро (по текущи цени) след прегледа на многогодишната финансова рамка през 2024 г.

3 Член 3 от Регламент (ЕС) 2021/1059 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. относно специалните разпоредби за цел „Европейско териториално сътрудничество“ (Interreg), подкрепяна от Европейския фонд за регионално развитие и инструменти за външно финансиране. Чрез URBACT се финансират мрежи от градове, с цел да се окаже подкрепа на градовете в разработването на интегрирани практики.

4 Въз основа на член 12 от Регламент (ЕС) 2021/1058 изпълнението на ЕИГ беше възложено на регион Hauts-de-France чрез непряко управление. Поканата за заявяване на интерес относно непрякото управление на ЕИГ беше публикувана през май 2021 г., в резултат на която през юли 2021 г. беше избран регион Hauts-de-France. Споразумението между Комисията и регион Hauts-de-France беше сключено през август 2022 г.

5 По текущи цени.

Фигура 1. Логика на намесата на Европейската инициатива за градовете



2.1. Финансиране на иновациите в градовете

Чрез ЕИГ се подкрепят проекти за иновативни дейности, които имат за цел да се насърчава трансформиращата роля на градовете и внедряването на изпитани иновации за градско развитие в целия ЕС. Максималният принос, който може да бъде получен за всеки проект по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), е 5 милиона евро, като процентът на съфинансиране е 80 %, а максималната продължителност на всеки проект е четири години[6]. Заявления могат да се подават от градски органи или групи от градски органи, т.е. градове, малки градове или предградия с общо население от най-малко 50 000 жители, разположени в някоя от държавите — членки на ЕС.

Това работно направление се основава на пилотната инициатива „Иновативни дейности за градско развитие“[7], която беше изпълнена през програмния период 2014—2020 г. Оттогава насам са въведени много подобрения, някои от които се състоят в: i) по-силен акцент върху иновациите за градско развитие, които са от значение за политиката на сближаване; ii) по-добра измеримост на резултатите спрямо предварително определени показатели; iii) по-голям акцент върху оперативната готовност на проектите, потенциала за разрастване и възпроизвеждане на тествани решения.

Планирани бяха четири покани за представяне на предложения за иновативни дейности по линия на ЕИГ — две бяха проведени, една е текуща и една е планирана за 2026 г. (таблица 1). Целта на първите три покани за представяне на предложения е да се стимулират иновациите в определени тематични области, които са важни за политиките на ЕС, а в рамките на четвъртата е планирано да се подкрепят градовете с по-малък опит в иновациите.

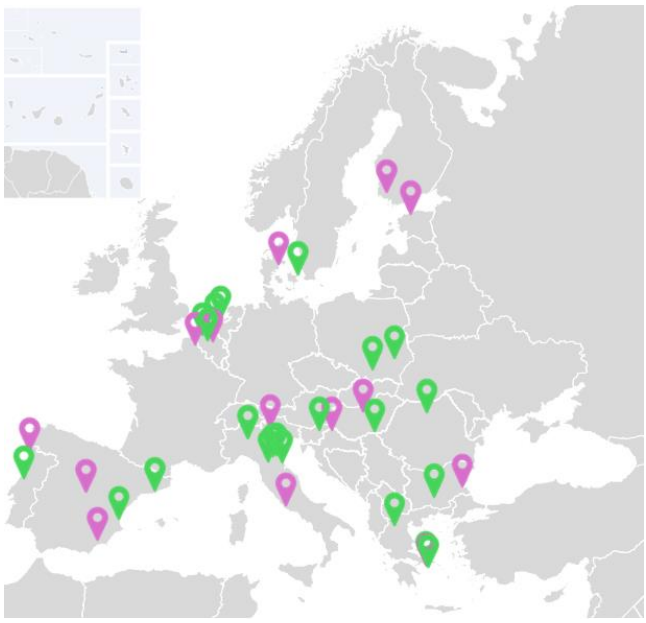
6 ЕИГ — насоки за иновативни дейности
7 UIA — иновативни дейности за градско развитие

Таблица 1. ЕИГ — покани за представяне на предложения за иновативни дейности

Покана за представяне на предложения	**Публикувана (година), тема(и)**	**Заявления**	**Избрани проекти, общо принос по ЕФРР (в EUR)**	**Процент на успеваемост на заявленията**
1	2022 г., една тема: „Нов европейски Баухаус“	99 заявления от 21 държави членки	14 проекта от 12 държави членки, 65,2 милиона евро	14 %
2	2023 г., три теми: „Екологизиране на градовете“, „Устойчив туризъм“, „Оптимално използване на талантите в градовете с намаляващо население“	112 заявления от 21 държави членки	22 проекта от 12 държави членки, 98 милиона евро	20 %
3	2024 г., две теми: „Енергиен преход“, „Технологии в градовете“	Краен срок за представяне на предложения — октомври 2024 г.	Планиран бюджет — 90 милиона евро	-
4	Планирана за 2026 г.	-	-	-

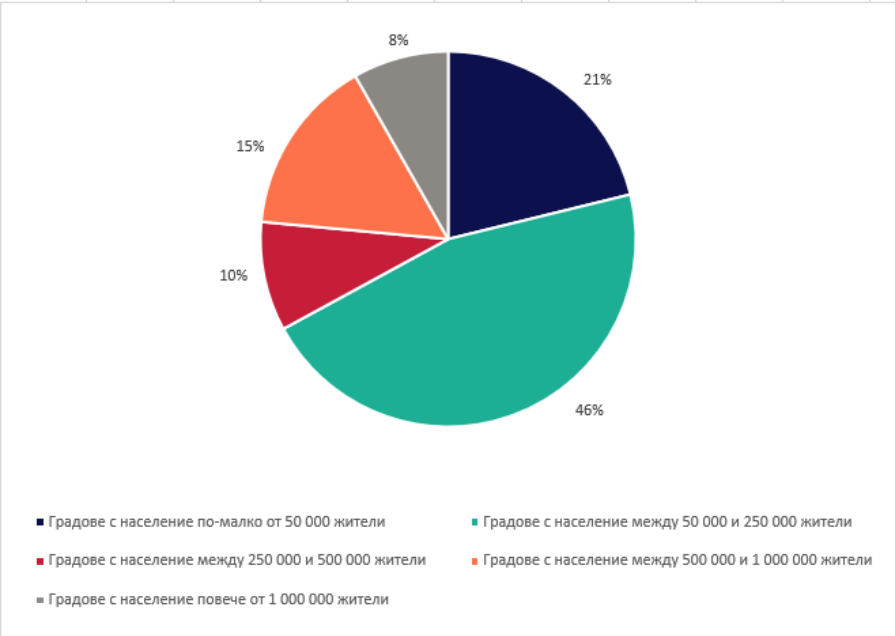
По двете покани за представяне на предложения бяха избрани 36 проекта от 16 държави членки (фигура 2). Предприети бяха няколко мерки за подобряване на географския обхват и подпомагане на градовете да подготвят качествени заявления, като например организиране на семинари за кандидатите в държавите членки от Централна и Източна Европа и създаване на мрежа от национални звена за контакт във връзка с градската среда, които да популяризират поканите за представяне на предложения в държавите членки.

Фигура 2. Географско местоположение на избраните проекти по двете покани за представяне на предложения за иновативни дейности (покана 1: виолетов цвят, покана 2: зелен цвят)



Що се отнася до броя на населението на градските центрове, чиито органи участват в избраните по двете покани проекти, повече от две трети от тях са малки и средни по мащаб градове (фигура 3), както и повече от две трети са „градове по член 11“[8].

Фигура 3. Дял на градските органи в избраните проекти за иновативни дейности спрямо броя на населението



Нововъведението се състои в това, че част от безвъзмездните средства по ЕФРР за всеки проект за иновативни дейности е предназначена за финансиране на транснационални партньорства за прехвърляне между водещите градски органи и три други града в ЕС, два от които трябва да са от по-слабо развити региони или региони в преход[9]. Методът се основава на пилотния механизъм за прехвърляне на иновативни дейности за градско развитие, който беше изпълнен чрез URBACT III през периода 2021—2022 г., и има за цел опитът от тестване иновативно решение да бъде прехвърлен и да се проучат

[8] „Градовете по член 11“ са градове, избрани от държавите членки за прилагане на политики за устойчиво градско развитие съгласно Регламент (ЕС) 2021/1058.

[9] Насоки за кандидатите относно иновативните дейности по ЕИГ

възможностите за възпроизвеждането му в контекста на други градове. Целта е също така да се насърчават инвестициите по програмите на политиката на сближаване, както и капацитетът за иновации и на градовете, които нямат водеща роля по проектите за иновативни дейности.

2.2. Подкрепа на капацитета и знанията в градовете

2.2.1. Повишаване на капацитета на градовете

Дейностите за изграждане на капацитет по ЕИГ бяха въведени през 2023 г. и се изпълняват като пилотни действия до края на 2024 г[10]. Тези дейности включват три вида действия: обмени между градове, партньорски оценки и мероприятия за изграждане на капацитет. Целта им е да се подобри капацитетът на градовете при разработването и изпълнението на стратегии, политики и практики за устойчиво градско развитие по интегриран и приобщаващ начин. Изпълнението им също така се допълва и се координира с URBACT IV[11].

Обменът между градовете[12] представлява ориентирана към търсенето дейност „отдолу нагоре“ и се основава на постоянна покана за представяне на предложения. При това действие градски орган заявител, който е изправен пред конкретно предизвикателство, провежда кратко посещение при градски орган от друга държава членка с опит в справянето с такова предизвикателство. Обменът е мощен инструмент за учене един от друг.

Интересът на градските органи към обмена между градове нараства с течение на времето. До 31 август 2024 г. бяха получени 60 заявления от градове, разположени в 22 държави членки. Най-много заявления са подадени от градове от Италия, Испания, Португалия и Финландия. 40 обмена[13] са в ход или са завършени, в рамките на които са мобилизирани общо 88 градски органа (фигури 4 и 5). Голяма част (88 %) от участващите градове са малки и средни по мащаб градове, които са почти еднакво разпределени в по-слабо развитите региони, в регионите в преход и в по-силно развитите региони. Повече от 60 % от тях са „градове по член 11“.

Фигура 4. Градски органи, участващи в обмена между градовете като „градове, изправени пред предизвикателство“

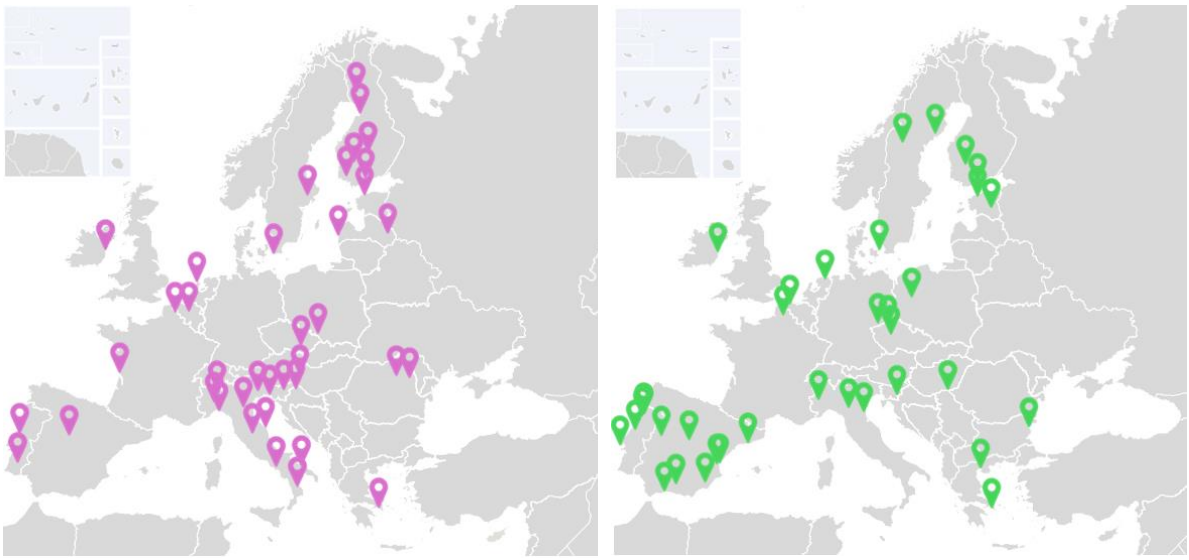
Фигура 5. Градски органи, участващи в обмена между градовете като „партньори“

[10] Пилотната фаза за дейностите за изграждане на капацитет е определена в работната програма за периода 2023—2024 г. на решението за финансиране на ЕИГ.

[11] Периодът за изпълнение на URBACT IV е 2021—2027 г.

[12] Насоки за кандидатите относно обмена между градовете по ЕИГ

[13] Процентът на успеваемост на заявленията беше над 85 %.



Освен това подкрепа се оказва за партньорски оценки[14], които включват групи от градове, за да се съпоставят интегрираните им стратегии за градско развитие, формиращи основата за устойчиво градско развитие[15]. Целта е да се подобри разработването и изпълнението на стратегиите. Във всяка партньорска оценка са включени до четири „града, обект на партньорска оценка“, които работят с лица от най-много шест града в качеството им на „градове, извършващи партньорска оценка“, за да се намери решение на набелязаното предизвикателство[16]. Отправят се годишни покани за представяне на предложения, насочени към „градовете по член 11“, за да могат те да кандидатстват за „градове, обект на партньорска оценка“, а други градове от целия Европейски съюз се канят като „градове, извършващи партньорска оценка“.

Фигура 6. Географски обхват на партньорските оценки (градове, обект на партньорска оценка: виолетов цвят; градове, извършващи партньорска оценка: зелен цвят)



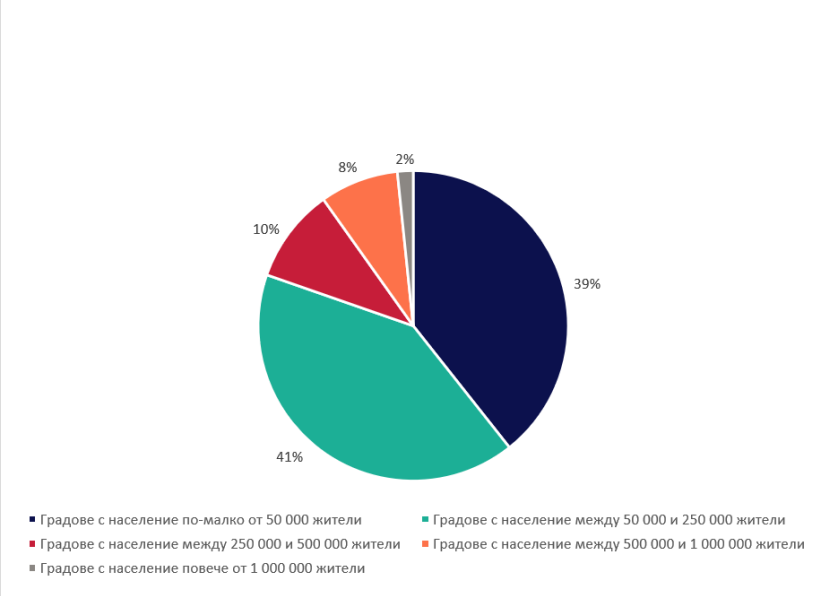
[14] Насоки за кандидатите относно партньорските оценки по ЕИГ

[15] По смисъла на определението в член 11 от Регламент (ЕС) 2021/1058.

[16] Надграждане на методологията и инструментите за партньорски оценки на Съвместния изследователски център и генерална дирекция „Регионална и селищна политика“.

До 31 август 2024 г. бяха извършени три партньорски оценки, като Солун (Гърция), Коимбра (Португалия) и Калиш (Полша) бяха домакини на мероприятия на място. В партньорските оценки се включиха около 150 участници, които представляваха 12 държави членки. 54 участници бяха градски органи, действащи в качеството им на „градове, обект на партньорска оценка“ (10) или като „градове, извършващи партньорска оценка“ (44) (фигура 6). 80 % от участващите градски органи бяха малки и средни по мащаб градове (фигура 7), а около половината бяха от по-слабо развити региони. Повечето от „градовете, обект на партньорска оценка“ бяха малки и средни по мащаб градове от по-слабо развити региони или региони в преход.

Фигура 7. Дял на градските органи, участващи в партньорски оценки, спрямо броя на населението



На мероприятията за изграждане на капацитет[17] се събират градските органи, управляващите органи, Комисията и други основни участници, за да обменят информация и да демонстрират полезните взаимодействия между инструментите и програмите на политиката на сближаване и Програмата на ЕС за градовете. Мероприятията допринасят за създаването на „общност от специалисти в областта на градската среда“. Процесът включва насочени към управляващите органи годишни покани за заявяване на интерес към организирането на мероприятия съвместно с регион Hauts-de-France.

До 31 август 2024 г. бяха организирани осем мероприятия или сесии за изграждане на капацитет в Торино (Италия), Тимишоара (Румъния), Любляна (Словения), Задар (Хърватия), Туркоан (Франция), Будапеща (Унгария), Тампере (Финландия) и Брюксел (Белгия). В тях се включиха около 500 участници, 160 от които бяха градски органи.

2.2.2. Подкрепа на знанията и политиките в градовете

Способностите на градовете за развитие на знанията и политиките се поддържат от няколко работни направления на ЕИГ. В държавите членки беше създадена мрежа от звена за контакт във връзка с градската среда[18]. През периода, обхванат от настоящия

[17] Надграждане на Мрежата за градско развитие към политиката на сближаване през програмния период 2014—2020 г., която подкрепя обмена на информация между градовете, прилагащи интегрирани стратегии в рамките на частта за устойчиво градско развитие на политиката на сближаване, и между градовете, водещи иновативните дейности за градско развитие.

[18] Мандат на звената за контакт във връзка с градската среда по ЕИГ.

доклад, бяха установени 25 звена за контакт във връзка с градската среда[19]. Повечето звена за контакт във връзка с градската среда служат и като национални звена за URBACT и между тях се осигурява координация, ако двете различни звена за контакт не се намират в едно и също образувание.

Създадена беше Portico[20] — нова платформа за знания. Платформата има за цел да се консолидира богатството от съществуващите знания на градовете и да се преодолее фрагментираността на източниците на знания, за да бъдат подкрепени специалистите в областта на градската среда на всички равнища. Един от нейните компоненти е Urban Panorama, в който се предоставят насоки на потребителите относно градските инициативи, програми и организации на ЕС. Развитието на този инструмент ще бъде поетапно и първото му издание вече е налично[21].

Първото издание на прогнозното проучване за целия ЕС беше проведено през 2024 г. То се провежда на всеки две години, за да се проучи гледната точка на градските органи и специалистите в областта на градската среда относно основните тенденции, предизвикателствата, пропуските в знанията и нуждите от подкрепа за устойчиво градско развитие. От получените резултати регион Hauts-de-France се осведомява за нововъзникващите движещи сили и нуждите на градската общност. При първото издание бяха получени 364 отговора от 25 държави — членки на ЕС, като повече от 70 % от отговорите бяха от градски органи[22].

Предстои стартирането на серия от дейности по капитализация[23] под формата на „лаборатории за политики в рамките на ЕИГ“ и други продукти на знанието. Целта е градските органи и специалистите в областта на градската среда да бъдат подпомогнати при създаването на основани на доказателства политики и при гарантирането на качеството на публичните инвестиции, по-конкретно в рамките на политиката на сближаване. Специални усилия ще бъдат положени, за да се осигури възможност на малките и средни по мащаб градове, които все още не разполагат с достатъчно капацитет, да получат достъп до съществуващия опит и знания.

Програмата на ЕС за градовете — сътрудничество за многостепенно управление, установено с Пакта от Амстердам през 2016 г.[24] — се подкрепя от ЕИГ[25]. Разработен и въведен беше пакет от услуги, който да помогне на тематичните партньорства да реализират своите планове за действие, и се предоставя помощ за създаване на нови партньорства. Чрез ЕИГ може да се подкрепя и междуправителственото сътрудничество по въпросите на градовете[26], ако такава подкрепа бъде поискана от една или повече държави членки и ако това е договорено с Комисията.

Проведени бяха няколко комуникационни кампании по покани за представяне на предложения за иновативни дейности, покани за представяне на предложения за дейности за изграждане на капацитет, стартиране на Portico и покани за представяне на

---

[19] Франция и Люксембург имат съвместно звено за контакт във връзка с градската среда, докато установяването на звеното за контакт на Италия предстои.

[20] Portico

[21] Urban Panorama | Portico

[22] Докладът от проучването ще бъде публикуван в края на 2024 г.

[23] Дейности и/или процеси по капитализация на знанията, получени вследствие на дейности в рамките на ЕИГ, включително проекти за иновативни дейности, дейности за изграждане на капацитет, проведени действия за получаване на знания и др. В рамките на дейностите по капитализация ще се проведат и форуми за развитие на взаимодействието с други инициативи и програми на ЕС.

[24] Пакт от Амстердам 2016 г.

[25] Както е посочено в Споразумението от Любляна от 2021 г. и неговата многогодишна работна програма, приета от министрите на ЕС.

[26] Член 12 от Регламент (ЕС) 2021/1058. Подкрепата може да включва технически и/или тематични експертни оценки. През периода, обхванат от настоящия доклад, не е поискана подкрепа.

предложения за членовете на партньорствата по Програмата на ЕС за градовете. Създадени бяха уебсайтът и бюлетинът на ЕИГ. Абонатите на този бюлетин към момента са повече от 5000.

2.3. Управление и други дейности

Управлението на ЕИГ[27] беше въведено, за да се гарантира, че ръководенето и оперативното изпълнение на всички направления от дейности се осъществява по ефективен и приобщаващ начин. За тази цел са осигурени механизъм за взаимодействие между дейностите и основан на участието процес на стратегическо ръководство, който включва всички съответни заинтересовани страни и се осъществява от надзорен съвет и ръководна група.

Надзорният съвет включва представители на Комисията, на регион Hauts-de-France и на секретариата на ЕИГ. Той наблюдава изпълнението, напредъка за постигането на целите, разработването и изпълнението на дейностите по всяко направление, мониторинга на резултатите, както и финансовото изпълнение. Той гарантира, че стратегическите съвети на ръководната група са включени в оперативните дейности, когато е целесъобразно.

Ръководната група има функция на консултативен орган. Тя получава информация и предоставя съвети относно стратегическото изпълнение на ЕИГ, по-специално относно съгласуването на дейностите и приоритетите. Ръководната група се състои от представители на Комисията, на региона Hauts-de-France и на секретариата на ЕИГ, на държавите членки от всяка тройка председателства на ЕС, на управляващия орган и секретариата на URBACT, на Комитета на регионите и на две асоциации на европейските градове — Съвет на европейските общини и региони и Eurocities.

През периода, обхванат от настоящия доклад, бяха организирани три заседания на двата управителни органа. Чрез съвместното участие и споделянето на информация бяха осигурени съответствие и съгласуваност с процесите на управление на програмата URBACT IV и Програмата на ЕС за градовете.

Що се отнася до финансовото изпълнение по ЕИГ, за дейностите беше отделен значителен дял от финансирането — повече от половината от бюджета от 395 милиона евро[28]. Завършена беше първата версия на системата за мониторинг[29] и скоро ще бъде пуснато информационно табло, от което ще бъде виден напредъкът.

Установено беше тясно сътрудничество с програмата URBACT IV с цел постигане на цялостна координация, взаимодействие и взаимно допълване по-специално между дейностите за изграждане на капацитет и знания на двата инструмента[30]. Чрез сътрудничеството с URBACT ЕИГ допринесе и за изпълнението на целите за устойчиво развитие по Програмата на ООН до 2030 г.

3. ПЪРВИ РЕЗУЛТАТИ

ЕИГ беше разработена съвместно с основните участници[31] с цел да бъде подкрепено разработването на стратегия и политика, интегрираното и съвместно изпълнение и

[27] Член 12 от Регламент (ЕС) 2021/1058.

[28] По текущи цени.

[29] Системата за мониторинг ще се разширява постепенно и ще обхване чрез своите ключови показатели за изпълнение продуктите, резултатите и въздействията на ЕИГ по отношение на нейните цели.

[30] ЕИГ и URBACT се допълват взаимно по няколко начина: по ЕИГ се извършва например краткосрочен обмен между градовете, а по URBACT се финансират в дългосрочен план съществуващи мрежи на градовете. В рамките на тези инструменти се организират и съвместни мероприятия, а в платформата за знания на ЕИГ може да бъде намерен набор от ресурси за знания на URBACT.

[31] Комитет на регионите, мрежите на европейските градове и консултациите на държавите членки и други заинтересовани страни от градовете.

иновациите за градско развитие.

След първите две години на изпълнение на ЕИГ вече са налице първите резултати от нея. Инициативата предоставя интегриран набор от услуги, чрез които се подкрепят градове от всякакъв мащаб. Дейностите бяха въведени въз основа на взаимодействията, изградени между направленията на ЕИГ и в координация и чрез взаимно допълване с URBACT IV. В допълнение към това ЕИГ съчетава дейности и принос от Програмата на ЕС за градовете и изгражда взаимодействия с други значими инициативи на ЕС.

По отношение на географския произход на 444 градски органа, подкрепени от ЕИГ през периода, обхванат от настоящия доклад, две трети от тях са от по-слабо развити региони и от региони в преход. Повечето бенефициери (73 %) са малки и средни по мащаб градове, а 70 % са „градове по член 11“. 25 % от подкрепените градове участват и в URBACT, чрез което се укрепват връзките между ЕИГ и други инструменти на политиката на сближаване.

Приключиха две покани за представяне на предложения за иновативни дейности, стартирали през 2022 г. и 2023 г., в резултат на които броят на проектите, за които е отпуснат принос в размер над 163 милиона евро по линия на ЕФРР, достигна 36 в 16 държави членки. Благодарение на транснационалните партньорства за прехвърляне по тези покани мрежа от 85 града осъществява иновации, споделя опит и вдъхновява действията на политиката на сближаване по теми като „Нов европейски Баухаус“, екологизиране на градовете, устойчив туризъм и оптимално използване на талантите в градовете с намаляващо население. Тази мрежа скоро ще бъде допълнена от нови проекти за енергиен преход и технологии в градовете. Като част от поканите за представяне на предложения бяха стимулирани полезните взаимодействия с мисиите на ЕС, по-специално с мисията за неутрални по отношение на климата и интелигентни градове и други ключови инициативи на ЕС.



Фуенлабрада (Испания) експериментира с нов модел за жилищно настаняване, основан на солидарността между поколенията и принципите на „Новия европейски Баухаус“. Моделът допринася за съживяване на централната част на града, която е изправена пред влошено качество на жилищата, ниски равнища на заетост както на жилищните, така и на търговските площи, и застаряващо население. **Будапеща (Унгария)** е изправена пред жилищна криза поради високите цени на енергията и тества интегриран модел на услуги за жилищно настаняване на достъпни цени, който включва принципите на „Новия европейски Баухаус“ и предлага набор от услуги, насочени както към публични, така и към частни фондове.



Болоня (Италия) съчетава информационни технологии, природосъобразни решения и „учени любители“[32], за да бъде осъществена връзка с природата в кварталите и да се създаде метод на „адаптивни зелени клетки“ с цел справяне с феномена на градския топлинен остров. **Брюж (Белгия)** тества „сини“ и „зелени“ решения за инфраструктурата с цел да бъдат намалени рисковете от наводнения и засушаване и да бъде подобрено качеството на водата, като използва също своята изградена в миналото подземна водна мрежа.

[32] Учени любители означава членове на обществеността.



Стальова Воля (Полша) експериментира със създаването на условия за таланти в областта на космическата промишленост, като разработва специализация с множество измерения за града, която се състои от лаборатория за космически изследвания, космическа академия и клъстер, който представлява четворна спирала. **Хасково (България)** тества създаването на иновативен Център за медицински технологии (MedTech Hub), чрез който се мобилизират медицинският сектор и цифровият сектор и се предоставят услуги и образователни възможности, по-специално на млади таланти, и същевременно се подкрепя преходът към устойчива местна икономика.



Копенхаген (Дания) е пионер в управлението на туризма, основано на данни и насочено към общността, в полза на своите общности и туристи, като разработва приложение, основано на участието чрез фотографии и гласови данни, за да ангажира, събира и анализира данните на потребителите за техния опит. **Коимбра (Португалия)** въвежда пилотен уеб портал за устойчив туризъм, основан на големи езикови модели, допълнен с реални данни за дестинацията и персонализирани маршрути за туристите.

Авторски права: изображение 1 ©Gettyimages.be/zak00; изображение 2 ©Gettyimages.be/DrAfter123; изображение 3 ©Gettyimages.be/guoya; изображение 4 ©Gettyimages.be/Annika McFarlane.

Дейностите за изграждане на капацитет се предоставят с конкретната цел да бъде осигурена подкрепа на градовете, като се използва определеният за устойчиво градско развитие дял на инвестициите от ЕФРР в размер на 24 милиарда евро[33]. Макар и в пилотна фаза, участниците вече считат, че дейностите имат ефект[34]. В тях са участвали 485 специалисти в областта на градската среда, като почти 60 % от тях са били градски органи, а две трети — „градове по член 11“. С дейностите за изграждане на капацитет се подкрепят по-специално по-малките по мащаб градове, тъй като населението на 76 % от включените в тези дейности градове е по-малко от 250 000 жители (фигура 8).

Фигура 8. Дял (%) на градските органи, участващи в дейности за изграждане на капацитет, според броя на населението на градовете

[33] Въз основа на повече от 1100 интегрирани стратегии за градско развитие.

[34] Въз основа на обратната информация, получена от участниците в дейности за изграждане на капацитет.



Като част от дейностите за изграждане на капацитет, обменът между градовете обхваща редица теми, напр. жилищно настаняване на достъпни цени, социално приобщаване, мобилност, адаптиране към изменението на климата, цифров преход, обновяване на градската среда, туризъм и достъп до финансиране. В резултат на партньорските оценки беше подобрен капацитетът на градовете за ангажиране на заинтересованите страни и сътрудничество между секторите, за свързването на стратегиите с европейските и глобалните програми, със селските райони, както и с финансовата подкрепа. Мероприятията за изграждане на капацитет са насочени към различни теми, напр. интегрирано разработване на стратегии, функционални градски райони, интегрирани териториални инвестиции и водено от общността местно развитие, екологичен преход и екосистеми за иновации.

Установени са координация и допълващи действия с URBACT IV. Градовете, подкрепени по линия на URBACT, действат като партньори в дейностите за изграждане на капацитет по ЕИГ. URBACT оказа съдействие като стратегически партньор при създаването на платформата за знания Portico. За осигуряването на координирани действия и взаимодействия е необходимо да се насърчават тесните връзки между ЕИГ и URBACT.

Мрежата от национални звена за контакт във връзка с градската среда функционира и ускорява търсенето на услуги по линия на ЕИГ в държавите членки. Тя служи като катализатор за всички дейности по ЕИГ и достига до градските общности, по-специално до по-малките по мащаб градове и управляващите органи. Мрежата има хоризонтална функция при насърчаването на всички направления на работата и първите резултати вече са видими. Общността в социалните медии, свързана с тази мрежа, бързо се разраства, като през 2024 г. са били организирани или понастоящем се провеждат повече от 400 медийни кампании. Поради многобройните дейности, предлагани от ЕИГ, мрежата се нуждае от постоянна и специализирана подкрепа, за да предоставя по ефективен начин своите услуги.

Платформата за знания Portico предоставя на специалистите в областта на градската среда силно необходимия достъп до знания и информация за инициативите на ЕС. В нея могат да бъдат намерени повече от 1600 източника на знания и тя се използва от общност от близо 2000 специалисти в областта на градската среда. На платформата скоро ще бъде достъпен и компонент, който обхваща обещаващи и успешни практики за градската среда, създадени от проекти, подкрепени от Кохезионните фондове в целия Европейски съюз. Целта на платформата Portico е чрез нейния инструмент Urban Panorama, който е в

процес на разработване, постепенно да се създаде инструмент, свързващ потребителите с подходящи европейски инициативи и участници въз основа на техните нужди. За да се запази инерцията и да се превърне в портал на ЕС за знанията на градовете, трябва да продължат усилията за разширяване на платформата и по-специално на нейния инструмент Panorama.

Първите дейности по капитализация, изпълнявани под формата на лаборатории за политики, са в ход, а в началната фаза регионът Hauts-de-France обедини действията си с URBACT IV и успешно организира съвместно с нея поредица от „градски лаборатории“ по темите на енергийния преход и местните продоволствени системи. Що се отнася до оценките на териториалното въздействие, регионът Hauts-de-France проучва в момента видовете помощни дейности. Като се има предвид важната роля на градовете за осъществяването на европейските и националните политики, разпоредбите, в които се признават диференцираните нужди на територииите, са от основно значение за устойчивото градско развитие. Тъй като редица инструменти и методологии за оценки на териториалното въздействие са разработени от основни европейски участници в тази област[35], целта е съществуващите инструменти да бъдат надградени и в началото на 2025 г. да бъдат разгърнати дейности в отговор на нуждите на градовете.

Подкрепата за Програмата на ЕС за градовете дава резултати чрез новите партньорства, които се създават в момента и които ще бъдат създадени в бъдеще. От 2022 г. насам чрез ЕИГ е подкрепено създаването на четири тематични партньорства за „екологизиране на градовете“, „устойчив туризъм“, „градове на равенството“ и „продоволствие“. До края на 2024 г. следва да бъдат създадени още две партньорства: „град, чувствителен към водата“ и „декарбонизация на сгради, интегрирани програми за саниране, местни планове за отопление и охлаждане“. Въздействието от подкрепата за Програмата на ЕС за градовете се очаква да се състои в повишен капацитет на всички включени участници да работят в среда на сътрудничество в контекста на многостепенно управление.

В ход са редица комуникационни дейности. ЕИГ има вече повече от 28 000 последователи в различни платформи на социалните медии. През периода, обхванат от настоящия доклад, общият брой на участниците, регистрирани в мероприятията на ЕИГ, надхвърли 3000. Значителни усилия бяха вложени за популяризирането на 5-ото издание на форума на градовете в Торино през 2023 г., на който ЕИГ беше официално открита, както и за подготовката на предстоящия 6-и форум на градовете в Краков през юни 2025 г.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Европа не може да постигне целите си без своите градове. Европейската комисия ще продължи да работи с градските органи, за да предоставя подкрепа за градовете. В този контекст ЕИГ функционира като интегриран инструмент и механизъм за подкрепа на градове от всякакъв мащаб в ЕС. Чрез нея градовете получават подкрепа под формата на конкретни действия като учене един от друг, експертен опит и знания, както и финансиране за иновации в подкрепа на целите на политиката на сближаване. В този контекст тя помага на градовете да се справят с многобройните предизвикателства, пред които са изправени.

ЕИГ ще продължи да се изпълнява чрез ориентиран към търсенето подход, при който нуждите на градовете остават на преден план с оглед на стратегическия и оперативния избор и при който стремежът е да се предостави най-подходящата подкрепа на бенефициерите на тази инициатива. Непрекъснато внимание се обръща на получаването на ефективна обратна информация от градовете и специалистите в областта на градската среда чрез мрежата от национални звена за контакт във връзка с градската среда и

[35] Напр. ESPON, Съвместен изследователски център на ЕС и междуправителствени участници.

взаимодействията в рамките на работните направления на инициативата.

Тясното сътрудничеството на ЕИГ с ключови организации и мрежи в областта на градската среда ще продължи, а взаимодействието ѝ с други значими инициативи на ЕС ще бъде засилено. Ще бъдат положени максимални усилия за по-доброто възприемане на предлаганите от нея услуги от градове с всякакъв мащаб в държавите членки. От бенефициерите ще бъде получена обратна връзка чрез средносрочната оценка през 2025 г. Поет е ангажимент в рамките на ЕИГ да се предприемат засилени и съгласувани действия по политиката в ЕС, което включва принос към предстоящата програма на европейската политика за градовете.